

Posudek vedoucího na diplomovou práci

Jméno a příjmení studenta: Bc. Věra Ignatidu
Název diplomové práce: Sv. Nikodém Svatohorec a prameny jeho myšlení
Vedoucí práce: Doc. ThLic. Pavel Milko, PhD.

Bc. Věra Ignatidu podala práci z názvem „*Sv. Nikodém Svatohorec a prameny jeho myšlení*“. Práce je rozdělena na úvod, čtyři kapitoly (Možné vlivy v díle sv. Nikodéma; Sporná díla; Hesychastické obrození; Pravověrnost sv. Nikodéma) a závěr. Součástí práce je čestné prohlášení diplomantky o samostatném vypracování za použití uvedené literatury, jejíž seznam je připojen na konci práce. Rozsah práce je s přílohami 75 stran.

Bc. Věra Ignatidu ve své diplomové práci navazuje na svou bakalářskou práci *Sv. Nikodém Agioreitēs – obroditel*, kde se zabývala životem dobou a dílem sv. Nikodéma Svatohorce. Sv. Nikodém je jednou z podstatných postav novověké řecké theologie a novověké pravoslavné theologie vůbec. Jeho jméno je spjato se zásadním sborníkem duchovních textů pravoslaví, nazvaném *Filokalia* – ve slovanském prostředí známém jako *Dobrotoljubie*.

Přestože je sv. Nikodém považován za důležitého myslitele a duchovního autora, ještě za svého života byl obviňován z různých nepravoslavných myšlenek a z toho, že jimi kontaminuje svá díla. Tato obvinění a pochybnosti trvají dodnes a jsou o to závažnější, protože jde o velmi vlivného autora. Předkládaná práce „*Sv. Nikodém Svatohorec a prameny jeho myšlení*“ se tak zaměřuje na díla a názory tohoto světce, které někteří badatelé nepokládají za pravoslavné a vidí v nich ovlivnění Západem.

Autorka tak v kapitolách Možné vlivy v díle sv. Nikodéma; Sporná díla; Hesychastické obrození; Pravověrnost sv. Nikodéma; se zabývá nejprve tím, jaké vlivy měly na Nikodéma podle různých autorů působit. Především se hovoří o pietismu, osvícenství a katolicismu. Vždy je vysvětleno, jak se každý z vlivů projevoval v Nikodémově kontextu. Dále se zabývá konkrétními díly (kap. Sporná díla), v nichž se vlivy měly projevit. V kapitole Hesychastické obrození hovoří o zapojení sv. Nikodéma do tohoto obrození a v kapitole Pravověrnost sv. Nikodéma se zabývá především otázkou překřtívání konvertitů a problematikou sv. přijímání.

Zpracování celé práce je dobré, byť ne bez překlepů a přehlédnutí. Rozdělení na

kapitoly je správné, jednotlivé kapitoly a podkapitoly jsou srozumitelně podány.

Přínosem práce je, že se věnuje důležitému autorovi, který je málo znám a dosud k němu kromě bakalářské práce autorky neexistuje česká podrobnější studie. Při zpracování tématu byla autorka nucena zpracovat literaturu, která je pro většinu českých čtenářů jazykově, ale i fyzicky nedostupná. V úvodu píše, že tato nedostupnost literatury byla důvodem, proč se rozhodla „v práci použít takové množství citací právě z pramenů a sekundární literatury, a tím tyto zdroje do jisté míry zpřístupnit a seznámit s nimi“. To činí z práce velmi důležitý zdroj, protože v práci najdeme originály i překlady.

Pokud jde o připomínky, především musíme říci, že je vynikající, když autorka nechává promlouvat autority, dobová svědectví, dokumenty, jenomže čtenář má mnohdy dojem, že se ztrácí hlas autorky, anebo si ho plete s pozicí toho, kterého autora. Množství citovaného materiálu je velkou silou, ale i slabostí této práce. Někdy až po několika stranách se dozvídáme, že autorka referuje o názoru někoho jiného a sama později činí ve zkoumané otázce odlišný závěr. V tomto směru jakoby práce se sekundární literaturou zaměstnávala autorku natolik, že ji nezbyvá čas, aby se tématu věnovala sama. Stejně tak je zapotřebí varovat před tím, aby především autoři 20. století byly považováni za neomylné autority. Navíc jde o názory theologů různé úrovně i zaměření. Těžko předpokládat, že se mohou ve všem protnout např. autoři jako Jannaras, Romanidis, Andrusos a Ziziulas. Vždyť sešli-li by se dnes na jednom místě, pravděpodobně by se navzájem osočovali z různých myšlenkových úchylek. Dále kapitoly 'Hesychastické obrození' a 'Pravověrnost sv. Nikodéma' vyvolávají dojem, že jde pouze o nějaký náčrt. Prosté shrnutí hodnocení sekundární literatury nemůže stačit. Tyto kapitoly by potřebovaly propracovat. Také by bylo nutné se zabývat podobnostmi a rozdíly mezi pietismem a hesychasmem a otázkou zda mnohá Jannarasova obvinění nejsou vykonstruovaná. Dále musíme říci, že někdy „konzervativní kruhy“, které lpí na dobových formách, jež jsou zpravidla hodně podmíněné, snahu za návrat k původnímu označují za novotářství, případně za úchylku.

Přes všechny připomínky je velkým přínosem práce, že nám postupně vyvstává plastický obraz Nikodémovy doby. Je to období, kdy osmanská nadvláda trvá již 4. století a část křesťanů volí jednodušší cestu – konverzi na islám; kdy mezi křesťany v Osmanské říši působí různé „misie“. V této situaci Nikodém pracuje s prostředky, které má, aby pozvedl upadající úroveň a dal impuls k obrodě. Navíc je nutné si uvědomit, že již řadu desetiletí dříve začala reformace a protireformace hledat oporu pro své argumenty na Východě, který na to ale neměl terminologickou výbavu, a tak si vypůjčoval cizorodé pojmy

i koncepty.

Závěrem je třeba říci, že práce plně vyhovuje požadavkům kladeným na diplomovou práci. Přes všechny výtky navrhuji tuto práci ohodnotit známkou výborně. Doporučuji ji po zapracování připomínek a spojení s bakalářskou prací k vydání.

K obhajobě bych navrhl se soustředit na stručné shrnutí závěrů práce.

22. 1. 2018

Doc. ThLic. Pavel Milko, PhD.